

Peary har rejst til Minde om Professor Marvin, der omkom i Isen nord for C. Columbia.

Rundt Black-Cape Cliff fandt vi den Vej, vi havde banet os, i samme Stand, og vi naaede derfor allerede Ft. Conger d. 27. April.

De to Eskimoer, som havde opholdt sig der, havde haft Held med deres Jagt, og der var rigeligt med Kød, saa at vi kunde give vore Hunde, der kun var Ben og Skind 4 Dages Hvil og saa meget Moskuskød, som de kunde æde. Vi benyttede dog den ene Formiddag til at hente Kul fra et Kulleje i Nærheden af C. Morchison, en halv Snes Kilometer fra Ft. Conger naar man følger Kysten. Man kører op i et bredt og dybt Elveleje, indtil man er 5—600 Meter fra Kystlinien. Der træder Kullene frem i Dagen i Lejets ene Sidevæg og har en Mægtighed af 4—5 Meter. Vi kørte ca. 1 Ton Kul ind til Stationen.

I den største af Hytterne blev Hoveddepotet til Amundsen anbragt, og d. 1. Maj tiltraadte vi Tilbagereisen. Vi fulgte samme Vej som paa Udreisen indtil Renselaer Bay. Derfra kørte vi ind over Landet, der har en Bredde af 40 km, inden man naar Indlandsisen. Vi kørte derefter over Indlandsisen ned til Clements Markhams Bræ og naaede Bopladsen i Robertson Bay den 16. Maj.

Efter at vi havde naaet beboede Steder, opløstes Expeditionen efterhaanden. D. 21. Maj var jeg tilbage ved Thule efter at have tilbagelagt en Strækning af ialt 2000 km.

Efter Hjemkomsten forsøgte jeg et Fremstød Syd over, for om muligt at naa de danske Kolonier. Ved Djævelens Tommelfinger maatte jeg imidlertid vende om. Isen var saa medtaget, at det vilde være for farligt at fortsætte, og de Eskimoer, jeg havde med, vilde ikke rejse længere. D. 19. Juni var vi ved Djævelens Tommelfinger, og d. 7. Juli naaede jeg tilbage til Thule paany.

Isen paa Melvillebugten var gennemsat af Revner, der straaede ud fra alle Pynter og Øer vinkelret paa Kystlinien, og vi maatte ofte køre i timevis langs saadanne Kanaler, førend vi fandt Stedet, hvor vi kunde slippe over. Jeg var berettiget til at tro, at Isen vilde gaa tidligt op, og det var derfor med Ængstelse, jeg saa August Maaned forløbe, uden at der kom Skib. Med September Maanedes Begyndelse havde jeg definitivt opgivet Skib, og saa kom det dog alligevel. D. 10. September ankrede den grønlandske Handels Skib »Louise« Kapt. Nielsen, paa Havnen. Ombord var Peter Freuchen og Lederen af Jubilæumsexpeditionen Magister Lauge Koch. Tre Dage efter kom ogsaa C. York Komitéens nye Skib M/S »Søkongen« Kapt. Pedersen ind med Knud Rasmussen ombord. Begge Skibe fragtede Gods for Magister Koch og havde derfor Ærinde over i Robertson Bay, hvor Magisteren blev landsat.

Den endelige Afrejse fra Thule fandt Sted d. 19. September. Vi traf ingen Ishindringer paa Vejen. Med Undtagelse af en Del Isfjælde langs Kysten ved Crimson Cliffs og rundt C. York, var Farvandet isfrit. Et vidunderligt Held fulgte mig nedover. Da vi kom til Egedesminde, laa »Hans Egede« klar til Afgang. Jeg gik der ombord, men skiftede over i H. M. S. Fylla der kom dampende ud af Godthaabs Skærgaard, netop som vi naaede derned. Paa denne Maade opnaaede jeg at staa i København d. 12. Oktober, knap tre Uger efter min Afrejse fra Thule. Hans Egede med Knud Rasmussen ombord, naaede ind en halv Dag før. Det er første Aar, at Rejsen har kunnet udføres saa hurtigt, og det bliver maaske eneste Gang, saa længe Verden staar. Der skal altid Held til Navigationen i disse nordlige Farvande, og saa lykkelige Sammentræf, som her er Tale om, er der langt og længe imellem.

Mindre Meddelelser.

Abyssinien. I forrige Hefte af dette Tidsskrift skrev jeg en lille Notits om Abyssinien, der skal følges af lidt yderligere Oplysning om dette Land, det eneste uafhængige i Afrika. Oplysningerne stammer fra den franske Rejsende, Blanchot, der har tilbragt flere Aar i Landet. Nogle mener, at Abyssinien kommer af det arabiske Ord Abesch, der betyder Blanding,

paa Grund af de forskellige Racer, der bor i Landet, lige fra Beni Tschangul, Tschilluk og Jambo, der gaar helt nøgne til Ahmaraerne, der gaar klædt i Toga, har Geværer og klæder sig europæisk i Evropa. Menelik skabte Staten, som den nu er; han var oprindelig Konge af Schoa, og disse Konger regner sig at stamme fra Kong Salomon. Siden Sejren over Italien tror

Abyssinierne sig at staa betydeligt over Evropæerne og mener, at hele Verdens Øjne er rettet paa dem. De kalder helst deres Land for Æthiopien. I Kolonisationsperioden før Krigen var det stærkt truet af Frankrig, Italien og England, nu synes ingen af dem at have særlig Lyst til det. Det bestaar væsenligst af en Bjærgmassiv, nemlig Schoa med en Middelhøjde af 2000 Meter og med Toppe paa 3500—4000 Meter. Massiven ligger c. 600 km fra Kysten, og man kommer til den ad adskillige Trappetræsser. Mod Øst i de ørkenagtige Regioner bor Somalier og Danakils, mod Syd paa den lave Slette ved Ogaden er en Del af Gallaernes Land, og mod Vest har vi Sobat- og Uganda-Territorierne, der er besat af England. Klimaet er i Almindelighed tropisk; Temperatur, Fauna og Flora vekslede efter Højden. Regnsæsonen er temmelig regelmæssig, den lille Regntid fra Januar til Februar og den store fra hen i Juli til 20. September.

Abyssinierne skelner imellem lavt Land (kualla) middelhøjt (waina denga) eller Vinlandet, hvis Højde varierer imellem 1800—2500 Meter og endelig Højlandet (denga). I det lave Land er der udstrakt Buskads af Euphorbier, Mimoser, Ficus, Sycomorer, og det er et godt Jagtterræn. Elefanter og Giraffer bliver hver Dag sjældnere, og Løven synes ogsaa at forsvinde; men desuden findes ogsaa Næsehorn, Bøfler og Krokodiller. I Skovene lever talrige Leopard, store Kattearter, Tigerkatte og Losser, endvidere Harer, Trappæs, Frankoliner, Gazeller og Antiloper.

I Æthiopien bor i Hovedsagen to Racer, Gallaer og Ahmarer. De første er Agerdyrkere, de sidste Krigere, Embedsmænd og Funktionærer. Gallaerne kalder sig helst Oromo, d. v. s. Søn af Orma og stammer vel fra Negere i det Indre. De er sorte, uden Prognatisme og temmelig perfectible; af Temperament maaske nok krigerske, men det bosiddende Liv har gjort dem fredeligere. Gallaen er knyttet til Jorden, som han kultiverer med primitive Redskaber og et ikke alt for stort Arbejde; men Jorden er gavmild, og naar Regnen er rigelig, kan han høste to Gange om Aaret. Durra, Majs og Byg er det væsentligste Korn og Basis for Ernæringen. Honning er der rigeligt af, især vild, og Smør, Mælk og Kød af de talrige Hjorder gør, at Gallaen kunde leve i en Idyl. Men har han reddet Høsten fra Fugle og Aber, saa kommer Skatten til Kejseren. Føde til Soldaterne, Udskrivninger og Mad til de rejsende Høvdinge med deres Eskorte etc. Han kan da sælge Resten i den nærmeste By; men her maa han betale Akcise, Plads paa Markedet, utallige Drikkepenge, saa der bliver maaske $\frac{1}{10}$ af hans Høst tilbage til ham selv. Skont Jorden altsaa er rig, er hans Stilling elendig; han forlader ofte skuffet Jorden og gaar i Tjeneste hos en Høvding. Hos ham faar han Bøsse og Patroner, og hans Arbejde bestaar i at ledsage Høvdingen, naar han gaar ud eller i at sidde paa Hug og drive op ad en Mur med Bøssen imellem Benene. Miséren er vokset Dag for Dag siden Meneliks Erobringer.

Naar Regnen har været utilstrækkelig, kommer der Hungersnød, og selv i de Egne, hvor Købmændene skraber Formuer ved Eksport af Kaffe, dør de Indfødte ofte af Sult. I enkelte Tilfælde uddeler Regeringen Durra til de ulykkelige; men det rækker ikke til. Privat Godgørelse finder nu og da Sted, og man ser abyssiniske Damer gaa rundt i Gaderne med deres Slaver og uddele Mad.

Sultende af enhver Alder og Køn. Benrader af Børn, og udtærede Kvinder ligger udstrakt paa Jorden med oprakte, bedende Hænder og venter i orientalsk Tavshed paa en Stump

Brød. Franske Missionærer gør en hel Del for de Fattige og de Spedalske og har oprettet et Spedalskheds-Hospital i Harrar. Det solgtes i 1908 af den franske Regering til Menelik og fortsætter nu med smaa Midler fra Abyssiniens Udenrigsministerium. Utallige syge Kvinder og Børn, især med Kønssygdomme melder sig hver Dag til den hvide Læge; men Midlerne er utilstrækkelige, og Lægen maa ofte afvise dem; de dør paa Gaderne og Hyænerne æder dem om Natten.

Gallaerne tror paa en Waga eller Gud og en Iblissa eller Djævel og ligeledes paa en velvillig Aand Aulia¹⁾; men det er især de onde Aander, Djinner, der bestemmer Skæbnen og maa ofres til og gives Gaver. De bor i Kløfter, ensomme Højder, Brønde, Skove; man maa helst undgaa disse Steder; men Djinnere er alligevel beskedne; de nøjes med Gaver af en Kiselsten, en Gren, eller en Tot Græs, De, der tager Bolig i selve Mennesket, er mere fordringsfulde, de vælger især Kvinder, paastaar Gallaerne, og saa bliver Kvinderne løgnagtige, tyvagtige, fraadsende og ødsle; det er Djinnens Skyld, naar hun vil have fine Klæder eller Bælter etc., og faar hun det ikke, er man galt af Sted med Djinnen. Nogle Ægtemænd tilfredsstiller Djinnen med at give Konen disse Gaver, men andre mener, at Krabadsken er en bedre Trolldmand.

Oromoerne er for Størstedelen religiøse og overtroiske ligesom vore Bønder i det 11. Aarh. Enkelte religiøse Skikke ligner vore fra Middelalderen, og de kristne Ahmarer er ikke bedre end Gallaerne paa dette Punkt. Hvad deres virkelige Religion angaar, er det svært for en Evropæer at gøre sig klart. De holder to store Fester: Atara og Atet, der varer flere Dage, og de holder dem i Familien og meget mysteriøst. Deres unge Piger arrangerer ogsaa en Slags Processioner paa Landet, naar Regnen tøver med at indfinde sig, de kranser sig med Lov og beder Waga om at sende Regn. De har en hellig Skræk for Høje og dyrker visse Træer. Men den væsentligste religiøse Ceremoni synes at være Wadadja eller Forbunds festen, der fejres dels udenfor Familien og dels indenfor enkelte eller imellem flere Stammer. Ved Familie-Wadadjaen velsigner Moderen sine Børn paa en mærkelig Maade; hun spytter paa dem, og Spytet betragtes som en Slags Udgydelse af hendes Sjæl paa dem.

Naar det drejer sig om en Stamme-Wadadja, deltager de øverste Gejstlige, Abba Baku og Præster eller Trolldmænd, der sælger Amuletter og uddriver onde Aander for god Betaling.

Om onde Aander gaar der mange Historier blandt Gallaerne, der ogsaa har en betydelig Samling Folklore.

En Kvinde, der var besat af en Djin, havde faaet fat i en Mand. Manden blev syg og tilkaldte en Præst, der gav ham Urter som Lægemedel, men Djinnen vilde ikke gaa ud. Præsten slog paa Tromme hele Natten, men Djinnen vilde stadig ikke forsvinde. Saa tog Præsten en Kohud og lagde den paa Mandens Ryg, han bankede ordentlig paa Huden med en Flodhestepisk og sagde: »Gaa ud Aand, væk med Dig«, og saa raabte Aanden: »Hold op, hold op, jeg gaar«. Mange Legender om Kong Salomon, Dronningen af Saba etc. fortælles blandt Gallaerne

¹⁾ Aulia kommer af awlat eller awlat i pajgambár d. v. s. Profetens Efterfølger, stammer altsaa fra arabisk Muhammedanisme. Djinnere er de overalt i den islamiske Verden huserende onde Aander, der oprindelig er arvet fra Zoroaster — eller Zend-Avesta-Religionen. Gallaerne har faaet begge Dele fra Araberne.

ligeledes om Forbindelserne i gamle Dage imellem Jødeland—Arabien og Æthiopien, hvad ikke kan forbavse.

I Abyssinien lever en god Del af Befolkningen af Kirken og om Kirken. Præster, Munke, Klærke, Sakristaner, Kappelaner etc. er der Masser af, og der eksisterer ikke en Familie, der har det materielt nogenlunde, som ikke yder lidt til Religions Tjenere, som er lidt foragtede og meget frygtede.

Ahmarafolket deles naturligt i tre Klasser: Høvdinge, Soldater og Præster, alle tre stolte, uvidende og lidet modtagelige. En Høvding kan undertiden læse, men det er sjældent, at han kan skrive. Til dette Øjemed er der Skrivere. Der findes vel større Høvdinge, der har en Smule mere Kultur, blandt dem er især den nuværende Guvernør i Harrar Dedjazmatch Imru.

De fleste Høvdinge er grovkornede Fyre, der kun er tilgængelig for Smiger. Deres Luksus bestaar i Klæder og bevæbnede Tjenere. Deres Palads, Gebbi, bestaar af et Indelukke med runde Hytter, hvor Soldaterne og deres Familier bor, et Indelukke for Hjorden, Kornmagasin og et Hus for Herren samt en Sal til Festerne.

Abyssinierne har ingen Kunst eller Industri. I Stedet for af Sten bygger de af stampet Ler og tækker med Straa. Kun Festsalens Bygning betros af nogle højerestaaende til evropæiske Entreprenører, og den kejserlige Festsal kan til Tider under Festerne frembyde en vis Grandesse. Maaske vil Høvdingene lidt efter lidt vænne sig til evropæiske Bygninger og Møbler; men naar Evropæeren er rejst, trækker de sig helst tilbage i deres skidne Huse og foragter Vestens Raffinements. Det eneste evropæiske, de sætter Pris paa, er vore Vaaben. Forfatteren spurgte en Dag en Høvding, om han ikke syntes, at Jærnbanen var et Fremskridt, da denne kunde ende en Transport i 3 Dage, hvad en Karavane vilde bruge 3 Maaneder til. Herpaa svarede Høvdingen: »Hvorfor skal jeg ende Transporten i 3 Dage, jeg maa betale paa Jærnbanen, og jeg rejser uden Eskorte som en almindelig Mand, medens jeg tidligere gik som en sand Høvding med talrige Soldater, og Landsbyfolkene bragte mig Føden, der intet kostede mig«. Ahmaraerne har god Tid, de arbejder ikke, det maa Evropæerne om. Verdenskrigen har dog givet deres Krigere noget at tænke over, om de ogsaa kan manipulere de moderne Kanoner etc. Østerrig har i sin Tid solgt dem en Del.

For Tiden er Arméen en feudal Hær, en blandet Bande, der staar om Kejseren. Hver Vasal viser sig med sin Trop til Fods eller til Hest, fulgt af nøgne Tjenere. Nogle Evropæere taler med Begejstring om Arméen, der dog kun mest er brugelig til Parade. Men den store aarlige Revue kan ogsaa være pragtfuld og malerisk, idet Soldaterne bærer pragtfulde Skjolde, spraglede Dragter etc. Dog de nuværende Høvdinge anstrænger sig for at modernisere Hæren, og Forfatteren saa deres Artilleri marchere stolt, næsten i Trit.

Menelik holdt meget af det maleriske; men den nuværende Ras Taffari anstrænger sig for at faa sin egen Hær op til 40.000 Mand med moderne Udstyr.

Evropæerne sælger dyrt forskellige Vaaben til Abyssinien, og desværre er deres Politik som andre Steder baseret paa kort Sigt.

Menelik trak Evropæerne til sig for at beljene sig af dem, men Ras Taffari undertrykker Evropæerne, der nu er bleven ret talrige.

Abyssinierne holder meget af Alkohol, især Ahmaraerne, og Drukkenskab er almindelig mellem de kristne Abyssiniere.

Menelik var fuld hver Dag. Forfatteren mener, at de Hvide er Skyld i, at deres Civilisation ikke er Abyssinierne mere sympatisk.

Under Krigen var Grækere og Armeniere meget aktive i Abyssinien. Drikkepengesystemet er nødvendigt overalt for at skaffe Handelsvarer Indpas.

Om Ahmaraen siges, at han har syv Hjærter; naar han taler, aabner han et, og holder de andre lukket.

Armeniere og Grækere skal have lavet det saaledes, at man ikke kan erholde den mindste Tilladelse til noget uden at give Gaver i Forvejen. Ras Taffari skal have opdyngt en stor Formue paa den Maade. Han behøver ikke at genere sig for de Hvide eller sit Folk, kun for sine Favoritter, der er med i Spillet.

Af en rig Armeniers Kone forlangte saaledes Dronning Zaoditu 8000 Francs for en Audiens.

Evropæerne maa som Følge af Armeniernes og Grækernes Virksomhed optræde krybende overfor de indfødte Autoriteter, tiltale dem med Excellence etc., medens disse siger Du til Evropæerne. Dronningen har endog skrevet Du til en evropæisk Gesandt.

Toldvæsenet er p. t. i Hænderne paa en Syrer og er endnu mere krakilsk end det værste evropæiske. Der er tre Posthuse, i Addis Ababa, Harrar og Dirré Daua; man faar sædvanligvis Brevene, hvis ikke en Abyssinier tager dem selv eller lader dem ligge. Addis Ababa har et Hotel og en Mønt, der dirigeres af en Armenier.

Skade at de Indfødte er alt for pludselig kommet i Berøring med de Hvide og ikke med de bedste.

Der mangler Skoler af enhver Art, saa de Indfødte kan blive oplærte til at agte evropæisk Arbejde.

Abyssinien kunde blive rigt, dets vulkanske Jord indeholder forskellige Mineralier, og dets geografiske Position imellem engelske, franske og italienske Besiddelser er gunstig for en Udvikling.

Forfatteren giver til Slut følgende Resumé:

Som Sagerne ligger har vist hverken Frankrig, Italien eller England Lyst til at annektere Abyssinien.

Evropæerne staar her overfor en Art Civilisation, der moralsk og praktisk er primitiv; men ikke desto mindre er en Civilisation. Han staar overfor et hovmodigt Folk, der ikke har Lyst til at lade sig kolonisere og overfor et Land, hvor alt maa skabes fra Bund af. Hvis der udvikles en Industri dernede, efter at de Indfødte er bleven oplærte, kan den kun trives paa de Indfødtes Arbejde. Men i et Land, hvor en stor Del af Befolkningen mest ynder at være Krigere og sidde dovent med Bøssen imellem Benene og lade sig føde af de lavere Racer, er der ikke noget at vente.

O. Olufsen.

Sydafrikas Kystbælte og dets Muligheder økonomisk set behandles i en interessant Artikel i South African Journal of Science Vol. 16, 1919, hvorefter vi meddeler følgende: Paa Øst- og Sydkysten af Sydafrika er der et Bælte c. 160 km bredt, der veksler i Højde fra Havfladen til c. 1830 Meter med stor Forskel i Klima og Vegetation. Frugt af enhver Art trives særdeles godt, ligesom Kvægavl og Agerbrugsprodukter af forskellig Slags, og Egnene er i Henseende til Agerbrug langt vigtigere end dem i det Indre. Det anføres i Studiet af Regnfordelingen, at Kystbæltet har en Regnmængde af 40 eng. Tom-